

Filosofie a narativita

Důvod, proč se první filosofové s takovým důrazem odvraceli od narativity, je jistě dobře pochopitelný: v prostředí, kde narativita měla přesilu, bylo třeba se jí postavit co nejofenzivněji, nejzřetelněji a co možná s nejpevnější oporou. Tou oporou byla právě pojmovost geometrického typu. Právě tento druh pojmovosti vedl již první filosofy k jakési pseudo-jistotě, že pravá skutečnost je jen ta, která se nemění. To, co se mění, buď vůbec neexistuje („není“, není „jsoucí“), anebo je to něco druhotného, odvozeného, co nemůže být ani náležitě poznáno (ještě Aristotelés takové myslitele zmiňuje, byť kriticky, ale sám považuje náležité poznání toho, co se mění, za dobře možné, a svěřuje to jedné ze tří teoretických disciplín tzv. první filosofie; přesto však má za to, že k pravdě má nejbliž to, co se nejméně pohybuje, např. hvězdná obloha). Ale tento asi hlavní důvod řeckých filosofů trpěl závažnou vadou: neuvědomovali si dost, že se bez jistých základních prostředků narativity nikdy nemohou obejít. Nejspíš to způsobovala jejich fascinace geometrií (resp. matematikou), ale byl od počátku především nedostatečně ostrý závěr jejich reflexe: neuvědomovali si, že to, jak se zabývají čísly a obrazci, je jejich vlastní aktivita. Měli za to, že jde o jakési vytržení na ten způsob, jak ho znali u věstců či básníků a pěvců či rétorů – THEORIA. To byl ten hluboký omyl.

(Písek, 050315-2.)